

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

С.В. Сирцева, к.е.н., доцент

О.Р. Форшевська, студентка

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

В умовах інституціонального середовища змінюється традиційне уявлення та ставлення до такої підсистеми управління підприємством як бухгалтерський облік. Так, формуються нові принципи та завдання бухгалтерського обліку, які поступово змінюють призначення облікової інформації та показників фінансової звітності. Поява нових об'єктів обліку, зокрема, ризиків, представлених умовними фактами господарської діяльності суб'єктів господарювання, та методик їх облікового відображення, потребують розробки та впровадження відповідних методичних підходів щодо їх контролю.

Система внутрішнього контролю на підприємстві створюється задля забезпечення надійності, законності, ефективності, безпеки здійснюваних операцій та захисту від можливих потенційних помилок та порушень. Контроль є найважливішим фундаментальним елементом управління на всіх стадіях діяльності будь-якої організації. Відповідно, такі функції управління як: планування, мотивація, створення організаційних структур нерозривно пов'язані з контролем, розглядуваним як процес досягнення встановлених організацією цілей. А його сутність полягає не лише у виявленні проблем, що виникають, та їх ліквідації, а й у впровадженні різноманітних заходів для запобігання подібних ситуацій у майбутньому [1, с.40].

Функціонування системи внутрішнього контролю передбачає її відповідне інформаційне забезпечення, основою якого є облікові підсистеми суб'єкта господарювання.

Так, ефективна організація бухгалтерського обліку дозволяє прийняти ефективне рішення, контролювати його виконання. Відсутність обліку говорить про неблагополучне становище на підприємстві [2, с. 43]. Тому бухгалтерська інформація є основною, і від її достовірності залежить весь процес управління, який завершує контроль.

Організація внутрішнього контролю – галузь компетенції управління та бухгалтерської служби суб'єкта господарювання.

Важливу роль у забезпеченні ефективного контролю суб'єкта господарювання відводять бухгалтерському контролю як одному з видів внутрішньогосподарського контролю та головному бухгалтеру як суб'єкту, якому законодавством та всією логікою контрольного процесу відведено важливу роль у забезпеченні своєчасності та достовірності обліку.

Контрольні завдання бухгалтерського контролю – це сукупність процедур, які визначаються при певному обсязі облікової інформації та направляються на перевірку збереження і примноження власності суб'єкта господарювання, раціонального, економного використання фізичного та фінансового капіталу, а також доцільності та законності існування господарських операцій.

Такий контроль включає в себе:

- 1) заходи щодо забезпечення безпомилкового відображення господарських операцій відповідно до їх економічної сутності;
- 2) продуктивність системи документообороту;

3) операційні процедури: опис операцій; встановлення відповідальності осіб, які їх здійснюють; розподіл обов'язків між виконавцями в процесі проведення господарських операцій; ухвала, запис та контроль за здійсненням господарських операцій; внутрішні перевірки до моменту виконання господарських операцій системою автоматизованого контролю тощо [3].

Основними завданнями бухгалтерського контролю є:

- запобігання неправомірним та несвоєчасним діям;
- виявлення та запобігання випадкових та навмисних помилок в обліку;
- контроль узгодженості облікових систем;
- забезпечення попереднього, оперативного та подальшого контролю фактів господарського життя, а також виявлення, прогнозування та оцінка пов'язаних з ними ризиків суттєвого спотворення фінансової звітності.

У більшості компаній контролюючі функції бухгалтерського обліку розмиті, не структуровані. Бухгалтер практично перестав бути учасником системи контролю компанії, його простір у цій системі часто займають служби внутрішнього контролю, аудиту, контролінгу, управлінського обліку, фінансові департаменти тощо. У зв'язку з цим є важливим закріплення у внутрішніх документах компанії конкретних контролюючих функцій за головним бухгалтером, серед яких, як мінімум, мають бути:

- за видами бухгалтерського контролю: забезпечення попереднього, поточного, подальшого контролю;

- за субфункціями бухгалтерського контролю: пооб'єктний та зведення даних синтетичного та аналітичного обліку.

Важливим вектором удосконалення організації контролю бухгалтерського обліку та звітності є підвищення статусу бухгалтера та його відповідальності за результати діяльності.

Отже, бухгалтерський облік відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності внутрішнього контролю на підприємстві. Внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль має бути на підприємствах надійним, безперервним та поширюватися на всі види господарської діяльності. Для цього потрібно розрізняти внутрішньогосподарський контроль залежно від його суб'єктів здійснення, що дозволить своєчасно проявити порушення та запобігти значним втратам.

Література:

1. Зянько В.В., Тесьолкіна А.О. Роль внутрішнього контролю в процесі управління підприємством. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2016. № 1. С.39-43.

2. Стельмах В.С. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія / В.С. Стельмах, О.А. Єпіфанов, І.В. Сало, М.А. Єпіфанова. Суми : ВТД “Універсальна книга”, 2006. 432 с.

3. Левченко З.М. Організація бухгалтерського контролю на підприємстві. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/944/1/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B1%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8E1.pdf>.